

פרופסור סטפן רייף

סטפן רייף נולד באדינבורו, בירת סקוטלנד בשנת 1944. בשנת 1961 סיים בהצטיינות את לימודיו לתעודת הוראה של השפה העברית, ובשנת 1964 סיים בהצטיינות את לימודי התואר הראשון בעברית וארמית. לאחר מכן, המשיך בלימודים מתקדמים בחקר היהדות ושפות שמיות, ובשנת 1969 סיים את עבודת הדוקטורט שלו ב־University College London בנושא כתב יד ליטורגי עברי ימי ביניים. בין השנים 1968–1972 לימד פרופ' רייף באוניברסיטה של גלזגו שבסקוטלנד, ובשנים 1972–1973 כיהן כדיקן וכמרצה לשפה וספרות עברית של ימי הביניים ב־Dropsie College Philadelphia.

את מפעל חייו האקדמי והמרכזי החל פרופ' רייף בשנת 1973, כשקיבל על עצמו לייסד ולנהל את היחידה לחקר הגניזה ע"ש טיילור ושכטר באוניברסיטת קיימברידג', תפקיד שמילא תוך הקפדה על סטנדרטים אקדמיים יוצאי דופן, לאורך 33 שנים עד לשנת 2006.

ה'גניזה הקהירית' הינה אוצר בלום של תעודות יהודיות המתוארכות לתקופה שבין המאות העשירית והתשע עשרה, והן מתארות את חיי הקהילה היהודית במזרח התיכון, על מכלול רבדי הווייתה, החל בחיי היום-יום ועד לחוקים ומנהגים דתיים. 190 אלף מסמכי הגניזה נמצאו טמונים בבית הכנסת העתיק שבקהיר, ורובם הגדול הובא לספריה של אוניברסיטת קיימברידג' בשלהי המאה ה-19. במשך תקופה ארוכה העלו מרבית המסמכים אבק, כשהם מאוחסנים בארגזים גדולים וקופסאות קרטון במחסני הספריה. חוקרים מעטים שהגיעו על מנת לחקור אותם ניסו לנכס אותם לעצמם או שעסקו בחקר המסמכים ללא כל פיקוח ובקרה. כתוצאה מכך הגיע חלק גדול מהארכיון למצב של הזנחה, עד להגעתו של פרופ' רייף.

פרופ' רייף היה אחראי על קיטלוג, שימור, ובעיקר עידוד המחקר הבינלאומי של מסמכי הגניזה, תוך שהוא מגייס לשם כך תרומות בסך מיליוני ליש"ט מקרנות מחקר אקדמיות ומתורמים פרטיים מרחבי העולם. תחת ניהולו של פרופ' רייף הפכה היחידה לחקר הגניזה למוקד משיכה בינלאומי לחוקרים בתחומי יהדות, היסטוריה, פילוסופיה ולשון של ימי הביניים. במקביל פעל פרופ' רייף לקטלוג המסמכים על פי נושאים ולפרסום הקטלוגים בסדרה שיצאה לאור על-ידי Cambridge University Press. בפועל זה הנגיש את האוצר ההיסטורי והקל בכך על החוקרים.

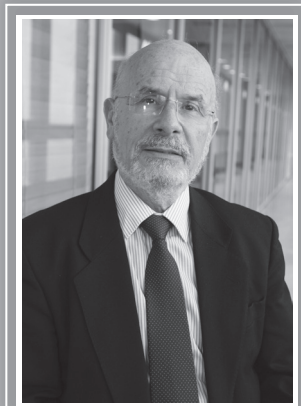
עבודתו הנמרצת של פרופ' רייף, שהיתה מונעת על-ידי התלהבות אינטלקטואלית ואקדמית, מהווה סימוכין למפעלי מדע גדולים על מקורות ה'גניזה' אשר היו ליסוד אוצר הידע הקיים אודות ההיסטוריה של היהודים בארץ ישראל ובאגן הים התיכון. מחקר הגניזה הקהירית, שהתאפשר ברובו בזכות פרופ' רייף, תרם תרומה משמעותית למגוון רחב של תחומי ידע, כגון: היסטוריה חברתית, כלכלית ואינטלקטואלית; חקר הספרות היהודיות של העת העתיקה וימי הביניים בתחומי המקרא, הפיוט, התלמוד, המדרש, ההלכה, הדקדוק, הפילוסופיה, הלשונות (עברית, ערבית-יהודית, ארמית); חיי היום יום בתחומי דת (תפילה ומנהגיה); מאגיה; ההיסטוריה של הרפואה והמדעים, המסחר, המשפט ועוד.

לצד ניהול היחידה, הוסיף פרופ' רייף לחקור ולפרסם מאמרים וספרים העוסקים ברובם בתולדות תפילות ישראל, וכן ללמד ולשמש כפרופסור וכחוקר אורח באוניברסיטאות מובילות בעולם, בהן אוקספורד, פנסילבניה, ג'ורג' וושינגטון ועוד.

פרופ' רייף סייע לאורך השנים לחוקרים ישראלים, בהם גם מאוניברסיטת חיפה, אשר הגיעו לאוניברסיטת קיימברידג' על מנת לחקור את מסמכי הגניזה. היחידה בניהולו הפכה ל"ביתם" שמחוץ לבית, במידה רבה בזכות יחסם החם של פרופ' רייף ורעייתו שולי ז"ל.

פרופ' רייף נחשב סגור נמרץ ו"שגריר" של ישראל בקיימברידג', בלונדון ובבריטניה כולה.

מאז צאתו לגמלאות, הוא מחלק את זמנו בין קיימברידג' וישראל, ופעיל בקרב חוגי האקדמיה בשתי המדינות. פרופ' רייף משמש כפרופסור חבר (Fellow) של St John's College בקיימברידג'. הוא שימש, בין היתר, כיועץ מיוחד לספריה של קיימברידג' לפרויקטים מיוחדים ולגיוס כספים, ועומד במקביל בראש הוועדה האקדמית של המרכז הבינתחומי לחקר הגניזה והוראתה באוניברסיטת חיפה.

אוניברסיטת חיפה

סנאט אוניברסיטת חיפה בתוקף סמכויותיו המוענקות לו
על-ידי חוקת האוניברסיטה ובהתאם להמלצות הנשיא והוועד המנהל

מעניק בזאת

לסטפן רייף

את התואר

דוקטור לפילוסופיה לשם כבוד

בהוקרה על מפעל חיים למען שימור, מחקר והנגשת הגניזה הקהירית לקהילה האקדמית ולציבור כולו; על מחקרים פורצי דרך המשמשים עד היום בסיס ידע אודות הקהילה היהודית הארץ-ישראלית ואורח חייה במאות קדומות; על היכולת, לצד המחקר ועבודת השימור, לסייע ולטפח דורות של חוקרים, ביניהם חוקרים מאוניברסיטת חיפה, הממשיכים בחקר נפלאות הגניזה; על הקשר החם וההדוק עם אוניברסיטת חיפה, ובעיקר עם המרכז הבינתחומי לחקר הגניזה והוראתה; על היותו ידיד אמת ושגרירן הנאמן של מדינת ישראל, של האקדמיה הישראלית ושל אוניברסיטת חיפה לאורך שנים.

ניתן בחיפה, ישראל

כ"ז באייר תשע"ד, 27 במאי 2014

פרופ' דוד פרג'י
רקטור

עמוס שפירא
נשיא

עמי אילון
יו"ר הוועד המנהל